

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (peti senat)

z dne 17. septembra 2015*

„Pritožba — Konkurenca — Trg parafinskih voskov — Trg stiskanega parafina — Trajanje udeležbe pri nezakonitem omejevalnem sporazumu — Prenehanje udeležbe — Prekinitve udeležbe — Neobstoj dokazov o tajnih stikih za neko obdobje — Nadaljevanje kršitve — Dokazno breme — Javno distanciranje — Drugi udeleženci omejevalnega sporazuma in njihovo dojetje namere o distanciranju — Obveznost obrazložitve — Načela domneve nedolžnosti, enakega obravnavanja, učinkovitega sodnega varstva in individualizacije kazni“

V zadevi C-634/13 P,

zaradi pritožbe na podlagi člena 56 Statuta Sodišča Evropske unije, vložene 26. novembra 2013,

Total Marketing Services SA, ki je pravna naslednica družbe Total Raffinage Marketing in jo zastopajo A. Vandencastele, C. Lemaire in S. Naudin, odvetniki,

pritožnica,

druga stranka v postopku:

Evropska komisija, ki jo zastopata P. Van Nuffel in A. Biolan, agenta, skupaj z N. Coutrelisom, odvetnikom,

tožena stranka na prvi stopnji,

SODIŠČE (peti senat),

v sestavi T. von Danwitz, predsednik senata, A. Rosas, E. Juhász (poročevalec), D. Šváby, sodniki, in A. Prechal, sodnica,

generalni pravobranilec: N. Wahl,

sodni tajnik: V. Tourrès, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 15. januarja 2015,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 26. marca 2015

izreka naslednjo

* Jezik postopka: francoščina.

Sodbo

- 1 Družba Total Marketing Services SA, ki je pravna naslednica družbe Total Raffinage Marketing, prej Total France SA (v nadaljevanju: Total France), s pritožbo predlaga razveljavitev sodbe Splošnega sodišča Evropske unije Total Raffinage Marketing/Komisija (T-566/08, EU:T:2013:423, v nadaljevanju: izpodbijana sodba), s katero je to zavrnilo njeno tožbo, v kateri je predlagala razglasitev delne ničnosti Odločbe Komisije C(2008) 5476 final z dne 1. oktobra 2008 v zvezi s postopkom na podlagi člena [81 ES] in člena 53 Sporazuma EGP (zadeva COMP/39.181 – Voski za sveče) (povzetek objavljen v UL 2009, C 295, str. 17, v nadaljevanju: sporna odločba), podredno pa znižanje zneska globe, ki ji je bila naložena.

Dejansko stanje in sporni sklep

- 2 Splošno sodišče je v izpodbijani sodbi navedlo te ugotovitve:
  - „1 V [sporni odločbi] je [Evropska komisija] ugotovila, da sta [družba Total France] in njena matična družba, ki jo ima v stoddstotni lasti, družba Total SA, skupaj z drugimi podjetji kršili člen 81(1) ES in člen 53(1) Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru (EGP) [z dne 2. maja 1992 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 11, zvezek 52, str. 3.)] s tem, da sta sodelovali v kartelu na trgu parafinskih voskov v EGP in na nemškem trgu stiskanega parafina.
  - 2 Naslovniki [sporne] odločbe so poleg [družbe Total France] in njene matične družbe Total SA (v nadaljevanju: skupaj: skupina Total ali Total) te družbe: [...].
  - 3 Parafinski voski se izdelujejo v rafinerijah iz surove nafte. Uporabljajo se pri proizvodnji izdelkov, kot so sveče, kemikalije, pnevmatike in avtomobilski izdelki, pa tudi v gumarski in pakirni industriji ter industriji lepil in proizvodnji žvečilnih gumijev (točka 4 obrazložitve [sporne] odločbe).
  - 4 Stiskani parafin je surovi material, potreben za proizvodnjo parafinskih voskov. Nastaja v rafinerijah kot stranski proizvod pri proizvodnji baznih olj iz surove nafte. Poleg tega se prodaja končnim uporabnikom, na primer proizvajalcem ivernih plošč (točka 5 obrazložitve [sporne] odločbe).
  - 5 Komisija je preiskavo začela, potem ko jo je [neka] družba [...] z dopisom z dne 17. marca 2005 obvestila o obstoju kartela [...] (točka 72 obrazložitve [sporne] odločbe).
  - 6 Komisija je 28. in 29. aprila 2005 na podlagi člena 20(4) Uredbe Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 [ES] in 82 [ES] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 2, str. 205) opravila inšpekcijske preglede v prostorih družb [...] Total [France] (točka 75 obrazložitve [sporne] odločbe).
  - 7 Komisija je 29. maja 2007 družbam, [na katere je bila naslovljena sporna odločba], med katerimi je tudi družba Total France, poslala obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah (točka 85 obrazložitve [sporne] odločbe). Družba Total France je z dopisom z dne 14. avgusta 2007 odgovorila na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah.
  - 8 Komisija je 10. in 11. decembra 2007 opravila zaslišanje, na katerem je sodelovala tudi družba Total France (točka 91 obrazložitve [sporne] odločbe).
  - 9 Komisija je na podlagi dokazov, ki jih je imela, v [sporni] odločbi ugotovila, da so njeni naslovniki, ki pomenijo večino proizvajalcev parafinskih voskov in stiskanih parafinov v EGP, sodelovali v enotni, kompleksni in trajajoči kršitvi člena 81 ES ter člena 53 Sporazuma EGP, do katere je

prišlo na celotnem ozemlju EGP. To kršitev so pomenili sporazumi ali usklajena ravnanja, ki so se nanašali na določanje cen ter izmenjavo in razkritje poslovno občutljivih informacij glede parafinskih voskov (v nadaljevanju: osrednji sklop kršitve). Za družbe [...] Total je kršitev glede parafinskih voskov obsegala tudi razdelitev kupcev ali trgov (v nadaljevanju: drugi sklop kršitve). Poleg tega se je kršitev, ki so jo storile družbe [...] Total, nanašala tudi na stiskane parafine, ki so se prodajali končnim kupcem na nemškem trgu (v nadaljevanju: sklop kršitve glede stiskanih parafinov) (točke 2, 95 in 328 obrazložitve ter člen 1 [sporne] odločbe).

- 10 Kršitvena ravnanja so se zgodila na protikonkurenčnih sestankih, ki so jih udeleženci imenovali tehnični sestanki ali včasih sestanki Blauer Salon, in na sestankih glede stiskanih parafinov, ki so bili posebej namenjeni vprašanjem v zvezi s stiskanimi parafini.
- 11 V skladu [s sporno] odločbo so uslužbenci družbe Total France pri kršitvi sodelovali v celotnem obdobju njenega trajanja. Komisija je zato ugotovila, da je družba Total France odgovorna za udeležbo v kartelu (točki 555 in 556 obrazložitve [sporne] odločbe). Poleg tega je bila družba Total France od leta 1990 do konca kršitve neposredno ali posredno v več kot 98-odstotni lasti družbe Total SA. Komisija je menila, da je na podlagi tega mogoče predpostavljati, da je družba Total SA odločilno vplivala na ravnanje družbe Total France, tako da sta ti družbi del istega podjetja (točke od 557 do 559 obrazložitve [sporne] odločbe). V odgovor na ustno vprašanje, zastavljeno na obravnavi, v zvezi s pripisom odgovornosti njeni matični družbi, se je družba [Total France] sklicevala na informacije, ki jih je družba Total SA predložila v povezani zadevi T-548/08, Total SA proti Komisiji, razglašeni tistega dne. V njej je družba Total SA v odgovor na pisno vprašanje Splošnega sodišča pojasnila, da je bila družba Total France v spornem obdobju neposredno ali posredno v njeni stoddstotni lasti.
- 12 Znesek globe, naložene v obravnavani zadevi, je bil izračunan na podlagi Smernic o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 23(2)(a) Uredbe št. 1/2003 [...] (v nadaljevanju: Smernice iz leta 2006), ki so veljale ob vročitvi obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah družbam iz točke 2 zgoraj.

[...]

- 15 Komisija [je na podlagi Smernice iz leta 2006 izračunala] prilagojen osnovni znesek globe 128.163.000 EUR.
- 16 Ker ni prišlo do znižanja zneska globe [...], prilagojeni osnovni znesek globe 128.163.000 EUR pomeni skupni znesek globe (točka 785 obrazložitve [sporne] odločbe).
- 17 [Sporna] odločba med drugim določa:

„Člen 1

Ta podjetja so kršila člen 81(1) [ES] in od 1. januarja 1994 člen 53 Sporazuma EGP, ker so med navedenimi obdobji sodelovala pri trajajočem sporazumu in/ali usklajenem ravnanju v sektorju parafinskih voskov na skupnem trgu in od 1. januarja 1994 v EGP:

[...]

Total France [...]: od 3. septembra 1992 do 28. aprila 2005 in

Total SA: od 3. septembra 1992 do 28. aprila 2005.

Za ta podjetja se kršitev navezuje tudi na stiskane parafine, ki so se v navedenih obdobjih prodajali končnim kupcem na nemškem trgu:

Total France [...]: od 30. oktobra 1997 do 12. maja 2004 in

Total SA: od 30. oktobra 1997 do 12. maja 2004.

[...]

Člen 2

Za kršitev, navedeno v členu 1, se naložijo te globe:

[...]

Total France [...] skupno in solidarno s Total SA: 128.163.000 EUR.

[...]“

Tožba pred Splošnim sodiščem in izpodbijana sodba

- 3 Pritožnica je v podporo svoji tožbi, ki jo je v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila 17. decembra 2008, navedla enajst tožbenih razlogov. Med obravnavo pred Splošnim sodiščem je dodala še dvanajstega. Splošno sodišče je zavrnilo vse navedene tožbene razloge razen osmega, ki se je nanašal na nezakonnost metode izračuna, kot je določena v točki 24 Smernic iz leta 2006. Splošno sodišče je menilo, da je Komisija pri določanju množitelja, ki odseva trajanje udeležbe družbe Total France pri kršitvi, kršila načeli sorazmernosti in enakega obravnavanja, ker je udeležbo 7 mesecev in 28 dni (za parafinske voske) ter udeležbo 6 mesecev in 12 dni (za stiskani parafin) štela za udeležbo enega leta. Zato je odločilo, da se skupni znesek globe, naložene pritožnici, s 128.163.000 EUR zmanjša na 125.459.842 EUR. Po drugi strani je Splošno sodišče v sodbi v zadevi Total/Komisija (T-548/08, EU:T:2013:434) v celoti zavrnilo tožbo, ki jo je vložila matična družba Total SA, in ni enako znižalo globe, ki je bila tej naložena.

Predlogi strank

- 4 Pritožnica Sodišču predlaga, naj:
- razveljavi izpodbijano sodbo, ker Splošno sodišče napačno ni upoštevalo tega, da je pritožnica 12. maja 2004 prenehala sodelovati pri kršitvi;
  - razveljavi izpodbijano sodbo, ker Splošno sodišče napačno ni upoštevalo neupravičenega različnega obravnavanja pritožnice ter družb Repsol YPF Lubricantes y Especialidades SA, Repsol Petróleo SA et Repsol YPF SA (v nadaljevanju: Repsol) v zvezi z obdobjem njihove udeležbe pri kršitvi;
  - razveljavi izpodbijano sodbo, ker Splošno sodišče napačno ni upoštevalo prekinitve udeležbe pritožnice pri kršitvi med 26. majem 2000 in 27. junijem 2001;
  - razveljavi izpodbijano sodbo, ker Splošno sodišče ni obravnavalo tožbenega razloga v zvezi z nepreučitvijo dokazov o konkurenčnem ravnanju pritožnice na trgu;
  - dokončno odloči v skladu s členom 61 Statuta Sodišča Evropske unije in na tej podlagi sporno odločbo razglasi za nično v delu, v katerem se nanaša na pritožnico, ter v okviru izvajanja neomejene pristojnosti zniža globo, naloženo pritožnici;

- če Sodišče v obravnavani zadevi ne bi odločilo dokončno, odločitev o stroških pridržji in zadevo vrne Splošnemu sodišču v ponovno odločanje v skladu s sodbo Sodišča, in
  - nazadnje, v skladu s členom 69 Poslovnika Sodišča Komisiji naloži plačilo stroškov, ki so nastali v postopku pred Splošnim sodiščem in pred Sodiščem.
- 5 Komisija Sodišču predlaga, naj:
- pritožbo zavrne in
  - pritožnici naloži plačilo stroškov, vključno s stroški, ki so nastali pred Splošnim sodiščem.

Pritožba

- 6 Pritožba temelji na štirih pritožbenih razlogih.

Prvi pritožbeni razlog: napačna uporaba prava pri ugotovitvi udeležbe pritožnice pri kršitvi od sestanka 11. in 12. maja 2004 do 28. aprila 2005

- 7 Splošno sodišče je v točki 370 izpodbijane sodbe citiralo točko 602 obrazložitve sporne odločbe, ki določa:

„[Pritožnica] navaja, da se ni udeležila nobenega tehničnega sestanka po sestanku 11. in 12. maja 2004, in dodaja, da je njen predstavnik glede na notranjo komunikacijo odpovedal potovanje na sestanek 3. in 4. novembra 2004 po nasvetu svojega nadrejenega. Komisija ugotavlja, da ni nobenega dokaza za morebiten izstop iz kartela. Pri kompleksnih kršitvah to, da podjetje na nekem sestanku ni prisotno ali se ne strinja s tem, kar se tam obravnava, ne pomeni, da je podjetje nehalo sodelovati pri trajajoči kršitvi. Za prenehanje izvrševanja kršitve se mora podjetje jasno distancirati od kartela. [...] [Pritožnica] ni točno dokazala, da je povsem samodejno sprejela enostransko tržno strategijo ter da se je jasno in javno distancirala od dejavnosti kartela. Nasprotno, dokazi, ki jih ima Komisija, kažejo, da je [pritožnica] prejela uradno povabilo na tri naslednje tehnične sestanke (to je tri zadnje tehnične sestanke, organizirane, preden so bili opravljeni inšpekcijski pregledi). Komisija opozarja, da je predstavnik [pritožnice] potrdil, da se bo udeležil sestanka 3. in 4. novembra 2004, čeprav je nato svoje potovanje očitno odpovedal. Poleg tega, kar zadeva sestanek 23. in 24. februarja 2005, je družba [Sasol Wax International AG, Sasol Holding in Germany GmbH in Sasol Limited, organizator tega sestanka (v nadaljevanju: Sasol)] za predstavnika [pritožnice] opravila rezervacijo sobe v hotelu, v katerem je potekal sestanek, ki je bila nato preklicana. Komisija iz tega sklepa, da so družba Sasol in drugi udeleženci menili, da je [pritožnica] sodelovala v kartelu vse do konca. Komisija dodaja, da pogovori, opravljeni na sestankih, niso bili bistveno drugačni od pogovorov na prejšnjih sestankih, temveč da so udeleženci še naprej razpravljali o dvigih cen, ne da bi omenili kakršen koli poskus [pritožnice], da izstopi iz kartela (glej točke 175, 176 in 177 obrazložitve), in da ni bilo nenavadno, da podjetja na nekaterih sestankih kartela ne sodelujejo. Ta dva elementa dokazujeta, da se ni zdelo, da je [pritožnica] po sestanku maja 2004 izstopila iz kartela. Interna komunikacija predstavnika [pritožnice] o njegovih razlogih za neudeležbo na sestanku se nikakor ne more šteti za javno distanciranje. Glede na to, da nobena druga informacija ne navaja tega, da se je [pritožnica] distancirala od kartela, Komisija meni, da se [njena] udeležba [...] v kartelu ni končala pred inšpekcijskimi pregledi.“

- 8 Splošno sodišče je v točkah od 372 do 379 izpodbijane sodbe potrdilo stališče Komisije glede merila javnega distanciranja in tega, kako so to distanciranje dojemali drugi udeleženci kartela, ter ugotovilo, da se po dojetanju drugih udeležencev kartela pritožnica ni distancirala od kartela.

- 9 Poleg tega je Splošno sodišče v točkah od 377 do 379 izpodbijane sodbe analiziralo interno elektronsko sporočilo z dne 3. novembra 2004, ki ga je predstavnik pritožnice na tehničnih sestankih poslal drugemu uslužbencu pritožnice, v katerem je bilo navedeno: „Glede na cilj sestanka v Avstriji se strinjam s Thibaultovim priporočilom. Odpovedujem svoje potovanje na Dunaj (odhod je bil sprva predviden danes popoldne),“ in ugotovilo, da interno elektronsko sporočilo, ki ni bilo poslano drugim udeležencem, ne more pomeniti javnega distanciranja. Splošno sodišče je v točki 380 navedene sodbe ugotovilo tudi, da zgolj to, da se pritožnica ni udeležila zadnjih tehničnih sestankov, nikakor ne dokazuje, da ni uporabila informacij o cenah, ki jih uporabljajo njeni konkurenti in ki jih je izvedela na desetinah prejšnjih sestankov, na katerih je sodelovala, ter da ni imela koristi od sporazumov o razdelitvi trgov in strank, sklenjenih na teh sestankih. Splošno sodišče je v isti točki ugotovilo, da pritožnica ni predložila nobenega dokaza o tem, da je kartel nehala izvrševati 12. maja 2004.

Trditve strank

- 10 Pritožnica trdi, da se po tehničnem sestanku 11. in 12. maja 2004 ni udeležila nobenega od treh sestankov, ki so bili organizirani med tem datumom in inšpekcijskimi pregledi Komisije 28. in 29. aprila 2005, kar pomeni enoletno nepretrgano neudeleževanje, ki bistveno presega običajne intervale treh mesecev, v katerih se organizirajo tajni sestanki. Poleg tega naj v tem obdobju ne bi bilo dokazano ali zatrjevano kakršno koli nezakonito usklajevanje med pritožnico in drugimi udeleženci kartela. Dalje, interno elektronsko sporočilo, omenjeno v točki 9 te sodbe, naj bi dokazovalo, da odsotnost predstavnika pritožnice na sestankih po maju 2004 ni bila naključna, ampak je bila posledica navodil nadrejenih, ki so bila povezana s predmetom teh sestankov.
- 11 V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča naj bi zahteva javnega distanciranja temeljila na bistveni domnevi, da se šteje, da se subjekt, ki je sodeloval pri protikonkurenčnem sestanku, strinja z njegovo vsebino, če se od njega ne distancira odkrito (sodba Aalborg Portland in drugi/Komisija, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P in C-219/00 P, EU:C:2004:6, točki 81 in 82 in navedena sodna praksa). Poleg tega naj bi bilo iz ustaljene sodne prakse Splošnega sodišča v zvezi z dokazovanjem trajanja udeležbe subjekta pri kartelu razvidno, da mora Komisija dokazati ne le obstoj kartela, ampak tudi njegovo trajanje in da mora, če ni dokazov, na podlagi katerih bi bilo mogoče neposredno ugotoviti trajanje kršitve, predložiti vsaj dokaze, ki se nanašajo na dejstva, ki so si časovno dovolj blizu, da je na njihovi podlagi mogoče razumno sklepati o nepretrganem trajanju te kršitve med natančno določenima datumoma.
- 12 Pritožnica navaja, da Komisija, če v nekem obdobju od določnega datuma ni na voljo noben dokaz o tajnih stikih ali takem delovanju med subjektom in drugimi udeleženci kartela, ne more na podlagi trditve o nedistanciranju ugotoviti nadaljevanja udeležbe tega subjekta. Splošno sodišče naj bi s potrditvijo tega pristopa Komisije obrnilo dokazno breme trajanja kršitve, ki ga ima Komisija, in s tem napačno uporabilo pravo.
- 13 Komisija poudarja, da se ta pritožbeni razlog ne nanaša na trajanje prekinitve udeležbe pri kartelu, ampak na nadaljevanje udeležbe do njegovega konca, in da pritožnica s tem pritožbenim razlogom zgolj ponavlja trditve v zvezi s presojo elementov dejanskega stanja, navedene pred Splošnim sodiščem, pri čemer Komisija zatrjuje, da je ta pritožbeni razlog nedopusten.
- 14 Komisija podredno zatrjuje, da je trajanje sodelovanja pri kršitvi vprašanje dejanskega stanja, ki ga je treba dokazati v vsakem posameznem primeru glede na okoliščine obravnavanega primera. V obravnavani zadevi naj bi dokaz o tem, da je pritožnica nadaljevala sodelovanje pri kršitvi, izhajal iz sovpadanja dveh elementov, ki sta neločljivo povezana, in sicer iz dejstva, da je bila še naprej vabljen na tehnične sestanke, kar pomeni, da jo je vabilec še naprej dojemal kot stranko v kartelu, in dejstva, da se ni distancirala od kartela. Niti Komisija niti Splošno sodišče naj se torej ne bi oprla zgolj na neobstoj javnega distanciranja pritožnice.

- 15 Skratka, Komisija trdi, da sodna praksa Sodišča in Splošnega sodišča potrjuje, da je neobstoj javnega distanciranja element, ki je zelo pomemben, če je na podlagi drugih indicov mogoče sklepati o trajajoči udeležbi v kartelu, pri čemer je vsekakor bistveno dojemanje drugih članov kartela. Komisija naj bi v točki 602 obrazložitve sporne odločbe, ne da bi se oprla izključno na neobstoj javnega distanciranja pritožnice, navedla številne indice, ki jih je treba obravnavati skupaj. Splošno sodišče naj bi suvereno presodilo vrednost, ki jo je treba pripisati tem elementom.

Presoja Sodišča

- 16 Ni sporno, da se pritožnica ni udeležila zadnjih treh tajnih sestankov kartela, ki so bili organizirani med 12. majem 2004 in 29. aprilom 2005.
- 17 Splošno sodišče je po tem, ko je v točki 370 izpodbijane sodbe dobesedno navedlo točko 602 obrazložitve sporne odločbe, v točkah od 372 do 374 te sodbe potrdilo utemeljenost stališča Komisije, izraženega v tej točki obrazložitve, v skladu s katerim je pritožnica po maju 2004 še naprej sodelovala pri kršitvi.
- 18 Splošno sodišče meni, da je mogoče ugotoviti, da podjetje dokončno odstopa od omejevalnega sporazuma, le če se javno distancira od vsebine omejevalnega sporazuma, in dodaja, da je ključno merilo za presojo v zvezi s tem, kako namen navedenega podjetja razumejo drugi udeleženci omejevalnega sporazuma.
- 19 Kot je presodilo Splošno sodišče, se mora torej podjetje, tudi če ni izpodbijano, da se več ne udeležuje tajnih sestankov, ki se nanašajo na omejevalni sporazum, javno distancirati od omejevalnega sporazuma, da bi bilo mogoče šteti, da v njem ni več udeleženo, pri čemer je treba dokaz o tem distanciranju presojati glede na to, kako ta omejevalni sporazum dojemajo drugi udeleženci.
- 20 V skladu s sodno prakso Sodišča je treba poudariti, da je javno distanciranje nujno pri dokazovanju podjetja, ki se je udeleževalo tajnih sestankov, da je bilo njegovo sodelovanje brez protikonkurenčnega cilja. Zadevno podjetje mora zato dokazati, da je konkurentom dalo vedeti, da na teh sestankih sodeluje z drugačnim pristopom od njihovega (sodba Aalborg Portland in drugi/Komisija, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P in C-219/00 P, EU:C:2004:6, točki 81 in 82 in navedena sodna praksa).
- 21 Sodišče je presodilo tudi, da se na podlagi udeležbe podjetja na protikonkurenčnem sestanku vzpostavi domneva nezakonnosti te udeležbe, za izpodbijanje katere mora to podjetje dokazati javno distanciranje, ki ga morajo kot takega dojemati tudi drugi udeleženci (glej v tem smislu sodbo Comap/Komisija, C-290/11 P, EU:C:2012:271, točke od 74 do 76 in navedena sodna praksa).
- 22 V skladu s sodno prakso sodišča se javno distanciranje torej zahteva kot nujni dokaz za ovrženje domneve iz prejšnje točke zgolj v zvezi z udeležbo podjetja na tajnih sestankih, pri čemer pa se tako distanciranje ne zahteva vedno za dokaz prenehanja udeležbe pri kršitvi.
- 23 Glede udeležbe, ki se ne nanaša na protikonkurenčne sestanke, ampak na večletno kršitev, iz sodne prakse Sodišča namreč izhaja, da je neobstoj javnega distanciranja zgolj eden od elementov, ki jih je treba upoštevati pri ugotavljanju, ali je bilo podjetje dejansko še naprej udeleženo pri kršitvi ali pa je nasprotno to udeležbo prekinilo (glej v tem smislu sodbo Komisija/Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, EU:C:2012:778, točka 75).
- 24 Splošno sodišče je zato napačno uporabilo pravo s tem, da je v točkah 372 in 374 izpodbijane sodbe ugotovilo, da je javno distanciranje edino sredstvo, s katerim družba, udeležena v omejevalnem sporazumu, lahko dokaže prenehanje svoje udeležbe pri tem sporazumu, tudi če se ni udeleževala tajnih sestankov.

- 25 Vendar zaradi te napačne uporabe prava Splošnega sodišča ni mogoče razveljaviti ugotovitev iz izpodbijane sodbe, ki se nanašajo na udeležbo pritožnice pri kršitvi med 12. majem 2004 in 29. aprilom 2005.
- 26 Poudariti je treba, da je treba v skladu z ustaljeno sodno prakso na obstoj protikonkurenčnega ravnanja ali sporazuma večinoma sklepati iz več naključij in indicev, ki lahko, če se obravnavajo skupaj in če ni drugih verjetnih pojasnil, pomenijo dokaz o kršitvi konkurenčnih pravil (glej sodbi Aalborg Portland in drugi/Komisija, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P in C-219/00 P, EU:C:2004:6, točka 57, in Komisija/Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, EU:C:2012:778, točka 70).
- 27 Zlasti glede kršitve, ki traja več let, je Sodišče presodilo, da to, da neposredni dokaz o udeležbi družbe pri tej kršitvi v nekem obdobju ni bil predložen, ne preprečuje, da se za to obdobje ugotovi kršitev, če ta ugotovitev temelji na objektivnih in usklajenih indicih (glej v tem smislu sodbi Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Komisija, C-105/04 P, EU:C:2006:592, točki 97 in 98, in Komisija/Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, EU:C:2012:778, točka 72).
- 28 Čeprav javno distanciranje ni edino sredstvo, s katerim družba, udeležena v omejevalnem sporazumu, lahko dokaže prenehanje udeležbe pri tem sporazumu, pa je tako distanciranje pomembno dejstvo, s katerim se prenehanje protikonkurenčnega ravnanja lahko dokaže. Neobstoj javnega distanciranja je okoliščina, na katero se Komisija lahko sklicuje pri dokazovanju, da družba nadaljuje protikonkurenčno ravnanje. Vendar se mora Komisija, če je bilo v dolgem obdobju več tajnih sestankov, ki se jih predstavniki zadevne družbe niso udeležili, svojo presojo opreti tudi na druge dokaze.
- 29 Splošno sodišče je v obravnavanem primeru v točkah od 377 do 379 pravilno ugotovilo, da z internim elektronskim sporočilom z dne 3. novembra 2004, ki ga je predstavnik pritožnice poslal drugemu uslužbencu pritožnice, ni mogoče dokazati javnega distanciranja.
- 30 Vendar je treba ugotoviti, da zavrnitev tega pritožbenega razloga ni utemeljena zgolj z neobstojem javnega distanciranja pritožnice. Iz točke 602 obrazložitve sporne odločbe, navedene v točki 370 izpodbijane sodbe, je namreč razvidno, da so obstajali drugi elementi dejanskega stanja, na katere se je sklicevala Komisija in ki jih pritožnica ni izpodbijala, kot je prvotna potrditev udeležbe predstavnika pritožnice sestanka z dne 3. in 4. novembra 2004 in to, da je organizatorica tajnih sestankov za tega predstavnika rezervirala hotelsko sobo za sestanek 23. in 24. februarja 2005.
- 31 Ti elementi dejanskega stanja v povezavi z neobstojem javnega distanciranja pritožnice in dojemanjem organizatorke tajnih sestankov so skladni indici, na podlagi katerih je mogoče ugotoviti nadaljnjo udeležbo pritožnice pri omejevalnem sporazumu.
- 32 Ker je prvi pritožbeni razlog torej brezpredmeten, ga ni mogoče sprejeti.

Tretji pritožbeni razlog: napačna uporaba prava v zvezi z ugotovitvijo nepretrgane udeležbe pritožnice pri kršitvi med 26. majem 2000 in 26. junijem 2001

- 33 Komisija je v točki 159 sporne odločbe navedla, da so v skladu z navedbami družbe Shell udeleženci sestanka, organiziranega 25. in 26. maja 2000, družbo Total France obtožili, da prodaja po prenikhkih cenah.
- 34 V točki 603 obrazložitve sporne odločbe je navedeno:

„Družba Total France [...] trdi, da je prekinila svojo udeležbo od leta 2000 do leta 2001 in da je to, da je njen predstavnik sestanek [, organiziran 25. in 26. maja 2000,] v jezi zapustil, znak distanciranja. Komisija opozarja [...], da nobena informacija na kaže na to, da se je družba Total javno distancirala od

kartela. To, da je [X, predstavnik družbe Total France,] zapustil sestanek, samo po sebi ne pomeni javnega distanciranja, saj družba Total ne zatrjuje, da je [X] napovedal svoj namen končati udeležbo družbe Total v kartelu. Jeza [X] bolj kaže na to, da ni bil zadovoljen s sklenjenimi sporazumi. Ponovni prihod družbe Total po manj kot enem letu potrjuje, da njen namen ni bil končati svojo udeležbo. Zato Komisija kratke odsotnosti družbe Total ne šteje za prekinitve njene udeležbe v kartelu.“

- 35 Splošno sodišče je v točkah 401 in 402 izpodbijane sodbe v bistvu ugotovilo, da ni dokazano, da se je predstavnik pritožnice na sestanku, organiziranem 25. in 26. maja 2000, po dožemanju drugih udeležencev tega sestanka distanciral od kršitve.

Trditve strank

- 36 Pritožnica navaja, da je, kot je razvidno iz izjave, ki jo je pred Komisijo dalo eno od podjetij, udeleženo v kartelu, predstavnik pritožnice brezobzirno in obupano zapustil sestanek, organiziran 25. in 26. maja 2000, ter da se pritožnica ni udeležila nobenega od treh poznejših sestankov, dokler se ni njen novi predstavnik udeležil sestanka, organiziranega 26. in 27. junija 2001. Splošno sodišče naj bi z ugotovitvijo, da pritožnica ni predložila dokaza o javnem distanciranju, kršilo načelo domneve nedolžnosti. Splošno sodišče naj bi torej v zvezi s tem napačno uporabilo pravo, in to še toliko bolj, ker naj bi bil pristop, ki ga je uporabilo v zvezi s pritožnico, v nasprotju s pristopom, ki ga je uporabilo v zvezi z drugimi podjetji, ki so bila udeležena v tem kartelu.
- 37 Komisija trdi, da je ta pritožbeni razlog nedopusten. Zadeval naj bi namreč dejanske okoliščine, saj se nanaša tako na presojo trajanja udeležbe pri kartelu kot tudi na pojem javnega distanciranja, ki sta del dejanskega stanja. Pritožnica naj bi preprosto izpodbijala razlago dejanskega stanja, kot ga je ugotovilo Splošno sodišče.
- 38 Komisija podredno trdi, da je ta pritožbeni razlog neutemeljen, saj se, kot je razvidno iz točke 603 obrazložitve sporne odločbe, pri ugotavljanju nadaljevanja udeležbe pri spornem kartelu med 26. majem 2000 in 26. junijem 2001 ni omejila na neobstoje javnega distanciranja. Splošno sodišče naj bi to analizo potrdilo s tem, da se ni oprlo zgolj na ta neobstoje distanciranja, ampak tudi na obravnavo okoliščin, v katerih je predstavnik pritožnice zapustil sestanek, organiziran 25. in 26. maja 2000. Komisija zaključi, da je trajanje udeležbe podjetja pri omejevalnem sporazumu vprašanje dejanskega stanja in da v obravnavanem primeru neobstoje dokaza o protikonkurenčnih pogodbah ali udeležbe pri takih pogodbah v obdobju enega leta samo po sebi ne zadošča za dokaz prekinitve tega kartela.

Presoja Sodišča

- 39 Ugotoviti je treba, da ta pritožbeni razlog temelji na dveh argumentih, ki se nanašata prvič na to, da ravnanje predstavnika pritožnice na sestanku, organiziranem 25. in 26. maja 2000, dokazuje, da se je javno distancirala od spornega kartela, in drugič na to, da se pritožnica ni udeležila nobenega od treh tajnih sestankov, organiziranih med 26. majem 2000 in 26. junijem 2001.
- 40 Glede vprašanja, ali je ravnanje predstavnika pritožnice na sestanku, organiziranem 25. in 26. maja 2000, dokazovalo javno distanciranje, je treba navesti, da je Komisija to ravnanje obravnavala v točki 603 obrazložitve sporne odločbe in da je Splošno sodišče opravilo sodni nadzor te obravnave. V zvezi s tem je Splošno sodišče, kot je razvidno iz točk 398 in 401 izpodbijane sodbe, po tem ko je preučilo okoliščine, v katerih je bil opravljen sestanek, in pri tem upoštevalo, kako so lahko odnos predstavnika pritožnice dojemali drugi udeleženci navedenega sestanka, v točki 402 navedene sodbe ugotovilo, da ta odnos ni dokazoval javnega distanciranja do protikonkurenčnega kartela. Taka presoja dejanskega stanja v skladu s sodno prakso ne more biti predmet sodnega nadzora Sodišča v okviru pritožbe.

- 41 Glede tega, ali neudeležba pritožnice na treh tajnih sestankih, ki so bili opravljeni med 26. majem 2000 in 26. junijem 2001, dokazuje, da je prekinila udeležbo v kartelu, je treba ugotoviti, da je Splošno sodišče v točki 402 izpodbijane sodbe, ko se je sklicevalo na ugotovitve iz njene točke 372, enako napačno uporabilo pravo, kot je bilo navedeno v točki 24 te sodbe v okviru presoje prvega pritožbenega razloga, s tem, da je menilo, da mora pritožnica dokazati, da so drugi udeleženci razumeli, da se je distancirala od tega kartela, ne glede na to, da na teh sestankih ni sodelovala.
- 42 Vendar v skladu s sodno prakso Sodišča, ki je že bila navedena v točki 27 te sodbe, to, da neposredni dokaz o udeležbi družbe pri omejevalnem sporazumu v nekem obdobju ni bil predložen, ne preprečuje, da se v okviru kršitve, ki je trajala več let, ugotovi udeležba pri tem omejevalnem sporazumu tudi za to obdobje, če ta ugotovitev temelji na objektivnih in skladnih indicijah.
- 43 V obravnavanem primeru neobstoj javnega distanciranja pritožnice ni bil edini razlog, zaradi katerega je treba šteti, da je ravnanje pritožnice tudi v zadevnem obdobju pomenilo kršitev.
- 44 Iz točk 398 in 401 izpodbijane sodbe je namreč razvidno, da je bil grob odhod predstavnika pritožnice s sestanka, organiziranega 25. in 26. maja 2000, posledica osebnih razlogov in da ga ni bilo mogoče šteti za izraz volje družbe Total France, da se distancira od kartela, kar je tudi v skladu s tem, kako so lahko ta dogodek dojemali drugi udeleženci tega sestanka. Poleg tega se je družba Total France po zamenjavi tega predstavnika z drugim zaposlenim vnovič začela udeleževati tajnih sestankov, kar potrjuje ugotovitev, da je bilo ravnanje navedenega predstavnika posledica osebnega spora.
- 45 Poleg neobstoja javnega distanciranja so torej obstajali objektivni in skladni indici, na podlagi katerih ni mogoče ugotoviti, da je pritožnica v zadevnem obdobju prekinila udeležbo pri kartelu.
- 46 Ker je tretji pritožbeni razlog torej brezpredmeten, ga ni mogoče sprejeti.

Drugi pritožbeni razlog: kršitev načela enakega obravnavanja, izkrivljanje dokazov in neobstoje obrazložitve

- 47 Splošno sodišče je v točki 386 izpodbijane sodbe navedlo, da je Komisija ugotovila, da se je udeležba družbe Repsol pri kartelu končala 4. avgusta 2004, ker družba Repsol za sestanek, ki je bil organiziran na ta dan, od družbe Sasol, organizatorke sestankov, ni prejela uradnega vabila z dnevnim redom, kar kaže, da je družba Sasol dvomila o nadaljevanju udeležbe družbe Repsol v kartelu.
- 48 Splošno sodišče je v točki 387 izpodbijane sodbe navedlo, da prenehanje pošiljanja uradnih vabil na sestanke, ki so vsebovala dnevni red, družbi Repsol kaže, da je družba Sasol začela položaj dojemati drugače in po 4. avgustu 2004 ni bila več prepričana o udeležbi družbe Repsol v kartelu ter da to zadošča za ugotovitev, da so drugi udeleženci kartela menili, da se je družba Repsol od tega kartela distancirala. Vendar je Splošno sodišče v točkah od 388 do 390 te sodbe menilo, da v primeru pritožnice ni tako, saj je ta še naprej prejela uradna vabila na sestanke, ki so vsebovala dnevni red, pri čemer je ugotovilo, da je Komisija različne položaje obravnavala različno in da zato ni kršila načela enakega obravnavanja.

Trditve strank

- 49 Pritožnica trdi, da ta analiza Splošnega sodišča temelji, prvič, na napačni ugotovitvi dejanskega stanja. Iz spisa, ki ga je Komisija predložila Splošnemu sodišču, naj bi bilo namreč razvidno, da je družba Repsol za sestanek 3. in 4. avgusta 2004 tako kot pritožnica prejela poleg vabila brez dnevnega reda tudi enako „uradno“ vabilo z dnevnim redom. Družbi Repsol naj bi bilo poslano tudi vabilo za sestanek 3. in 4. novembra 2004. Ugotovitev Splošnega sodišča naj bi zato temeljila na izkrivljenih dokazih. Drugič, Splošno sodišče naj bi od pritožnice zahtevalo dokaz javnega distanciranja, ki pa ga ni

zahtevalo od družbe Repsol, katere izstop iz kartela naj bi bil priznan celo brez distanciranja. V izpodbijani sodbi naj ne bi bilo elementov, ki bi tako različno obravnavanje upravičevali, kar pomeni kršitev načela enakega obravnavanja.

- 50 Komisija trdi, da je ta pritožbeni razlog brezpredmeten, ker tudi ob predpostavki, da je Splošno sodišče storilo napako pri presoji v zvezi z družbo Repsol, se taka napaka ne nanaša na pritožnico in torej ne more privedi do skrajšanja trajanja kršitve, ki je bilo ugotovljeno za pritožnico in ki je izključni predmet prvega pritožbenega razloga.
- 51 Komisija podredno glede sestanka 3. in 4. avgusta 2004 priznava, da je štela, da je bila družba Repsol še vedno članica kartela na datum, na katerega je bil opravljen ta sestanek, in da odsotnost njenega predstavnika na navedenem sestanku ni pomenila indica izstopa iz kartela. Glede sestanka 3. in 4. novembra 2004 Komisija prav tako priznava, da je družba Repsol prejela enako vabilo kot pritožnica, ki je vsebovalo dnevni red, vendar se je ni več štelo za članico kartela. Vendar tudi če bi taka ugotovitev pomenila izkrivljanje dokazov, tako izkrivljanje nima posledic, ker je bilo na tem skupnem vabilu navedeno, da ima predstavnik pritožnice, drugače kot predstavnik družbe Repsol, rezervirano sobo, kar je Komisija štela za pomembno razliko.

Presoja Sodišča

- 52 Ugotoviti je treba, da je Splošno sodišče v točkah 386 in 387 izpodbijane sodbe izkrivilo dejstva, ki se nanašajo na trajanje udeležbe družbe Repsol pri kartelu. Kot je razvidno iz spisa in kot je priznala Komisija, je slednja glede sestanka 3. in 4. avgusta 2004 namreč ugotovila, da je bila družba Repsol še vedno članica kartela, ker odsotnost njenega predstavnika na navedenem sestanku ni pomenila indica izstopa, glede sestanka 3. in 4. novembra 2004 pa, da je družba Repsol prejela enako vabilo kot pritožnica. Opis dejanskega stanja v navedenih točkah izpodbijane sodbe torej izkrivlja dejstva.
- 53 Ugotoviti je treba tudi, da se je Splošno sodišče v točki 387 izpodbijane sodbe oprlo izključno na dvom organizatorke tajnih sestankov glede volje družbe Repsol, da se teh sestankov po 4. avgustu 2004 še naprej udeležuje, in presodilo, da je ta element zadoščal za ugotovitev, da so drugi udeleženci kartela menili, da se je družba Repsol od kartela distancirala. Splošno sodišče torej družbi Repsol ni naložilo enake zahteve dokaza o javnem distanciranju, kot jo je naložilo pritožnici, kar kaže na neskladno uporabo te zahteve in pomeni neenako obravnavanje.
- 54 Pritožnica pa nikakor ne more, čeprav je bilo v okviru presoje prvega in tretjega pritožbenega razloga ugotovljeno, da je bil pristop Splošnega sodišča glede zahteve javnega distanciranja pravno napačen, tako storjenih napak učinkovito uveljavljati.
- 55 Načelo enakega obravnavanja mora biti namreč usklajeno s spoštovanjem zakonitosti (glej v tem smislu sodbo *The Rank Group, C-259/10 in C-260/10, EU:C:2011:719*, točka 62 in navedena sodna praksa). Ker je bila v okviru preizkusa prvega pritožbenega razloga ugotovitev o trajanju udeležbe pritožnice pri kartelu torej pravilno presojana, morebitna neupravičena ugodna obravnava družbe Repsol ne more voditi do skrajšanja tega trajanja.
- 56 Drugi pritožbeni razlog je treba zato zavrni.

Četrty pritožbeni razlog: kršitev načel učinkovitega sodnega varstva, individualizacije kazni in obveznosti obrazložitve

57 V točki 696 obrazložitve sporne odločbe je navedeno:

„Nekaj podjetij trdi, da niso izvrševala dogovorov, in poudarja majhno količino tarifnih pisem, ki so jih poslala ali prejela. Nekatera podjetja trdijo, da dogovori na njihovo ravnanje na trgu niso vplivali. Komisija na prvem mestu ne meni, da zgolj te navedbe pomenijo zadosten dokaz neizvršitve v smislu Smernic iz leta 2006 [...]. Komisija na drugem mestu ugotavlja, da pošiljanje ali prejemanje tarifnih pisem ni edini instrument za izvršitev, do katere je predvsem prišlo z rednimi zvišanji (poskusi zvišanj) sporočenih cen na trgu, ki so včasih zabeležena v dokazih za tehnične sestanke.“

58 V odgovoru na peti tožbeni razlog, ki je bil naveden na prvi stopnji in se je nanašal na kršitev obveznosti obrazložitve in Smernic iz leta 2006 v zvezi z neizvršitvijo očitanih kršitvenih ravnanj, ki je olajševalna okoliščina na podlagi odstavka 29 teh smernic, je Splošno sodišče v točkah 406 in 407 izpodbijane sodbe po tem, ko je dobesedno navedlo točko 696 obrazložitve sporne odločbe, napotilo na svoje ugotovitve v zvezi s preizkusom drugega tožbenega razloga in ugotovilo, da so trditve Komisije glede tega, da je pritožnica izvajala kartel, podprte z zadostnimi dokazi.

Trditve strank

59 Pritožnica trdi, da Splošno sodišče ni obravnavalo njenega tožbenega razloga, ki se je nanašal na neupoštevanje ekonomskih dokazov o tem, da je ravnala v skladu s pravili o konkurenci, ter ni preučilo upoštevnosti in vsebine teh dokazov. Komisiji in nato Splošnemu sodišču naj bi namreč predložila poglobljeno ekonomsko analizo celotnega obdobja trajanja kršitve, ki naj bi dokazovala, da nikoli ni izvajala sporazumov, ki naj bi bili sklenjeni na tehničnih sestankih. Ta analiza naj bi bila ne samo v sporni odločbi, ampak tudi v izpodbijani sodbi popolnoma spregledana, saj naj točki 406 in 407 navedene sodbe ne bi vključevali nobenega odgovora na trditve pritožnice. Pritožnica v zvezi s tem navaja, da ugotovitve Splošnega sodišča v okviru preučitve drugega tožbenega razloga, na katere napotuje točka 407 izpodbijane sodbe, zadevajo splošno izvajanje kartela, ne pa posamičnega ravnanja vpletenih podjetij.

60 Komisija trdi, da je ta pritožbeni razlog nedopusten, ker pritožnica ni natančno navedla niti elementov izpodbijane sodbe, ki jih izpodbija, niti pravnih trditev, ki ta predlog posebej utemeljujejo. Poleg tega naj bi pritožnica s tem pritožbenim razlogom dejansko želela doseči, da Sodišče v celoti ponovno preuči peti tožbeni razlog, naveden na prvi stopnji.

61 Komisija podredno trdi, da je Splošno sodišče peti tožbeni razlog obravnavalo v točkah od 405 do 408 izpodbijane sodbe, in ugotavlja, da te točke napotujejo na analizo, ki jo je Splošno sodišče opravilo v okviru preizkusa drugega tožbenega razloga, ki ga je pritožnica navedla na prvi stopnji. Splošno sodišče naj bi v točkah od 243 do 259 navedene sodbe, ki so del obravnave drugega tožbenega razloga, potrdilo trditve Komisije, da pritožnica ni predložila dokazov, da je na trgu ravnala konkurenčno. Poleg tega naj bi Splošno sodišče v točkah od 163 do 190 izpodbijane sodbe, ki so prav tako del obravnave navedenega drugega tožbenega razloga, na podlagi konkretnih dokazov zavrnilo argument pritožnice, da slednja ni izvajala kartela v zvezi s cenami.

Presoja Sodišča

62 Pritožnica s četrtem pritožbenim razlogom trdi, da Splošno sodišče ni obravnavalo njenega petega tožbenega razloga, s katerim je zatrjevala, da dokazi o njenem domnevno konkurenčnem ravnanju, zlasti pa poglobljena ekonomska analiza celotnega obdobja trajanja kršitve niso bili upoštevani.

- 63 Ugotoviti je treba, da ta trditev temelji na očitno napačnem razumevanju izpodbijane sodbe in zlasti razlogovanja Splošnega sodišča, navedenega v točkah 406 in naslednjih navedene sodbe. Potem ko je v točki 406 izpodbijane sodbe Splošno sodišče dobesedno navedlo točko 696 obrazložitve sporne odločbe, v kateri je Komisija na splošno navedla, da „[n]ekaj podjetij“ trdi, da niso izvrševala dogovorov, sklenjenih v okviru spornega kartela, je v točki 407 navedene sodbe napotilo na ugotovitve, ki jih je navedlo v okviru obravnave drugega in četrtega dela drugega tožbenega razloga, navedenega na prvi stopnji.
- 64 Pritožnica je z drugim delom tega tožbenega razloga zatrjevala neobstoj dokazov o izvršitvi sporazumov o določitvi cen.
- 65 Ugotoviti je treba, da se je Splošno sodišče v točkah od 166 do 185 izpodbijane sodbe, v katerih je obravnavana ta trditev, obravnavalo dokaze, ki jih je predložila Komisija in ki se nanašajo tudi na individualno udeležbo pritožnice pri izvajanju navedenih sporazumov, kot so tarifna pisma, ki so si jih pošiljali udeleženci kartela in ki so napovedovala zvišanje cen, pisma, ki na podlagi dogovorov, sklenjenih na zadnjem tajnem sestanku, določajo zvišanje cen za stranke, ter izjave, ki so jih v zvezi s tem podali udeleženci kartela in med drugim izhajajo iz telefonskih komunikacij med predstavniki podjetij, ki sodelujejo v kartelu, namen katerih je bil zagotoviti dobro izvajanje sklenjenih dogovorov.
- 66 Splošno sodišče je, potem ko je v točki 189 izpodbijane sodbe navedlo, da ima Komisija informacije o več kot 50 protikonkurenčnih sestankih, organiziranih med letoma 1992 in 2005 in da je predložila 343 tarifnih pisem pritožnice, v katerih je ta svoje stranke obveščala o prihodnjem zvišanju cen, v točki 190 navedene sodbe presodilo, da je Komisija pravilno ugotovila, da je pritožnica izvajala kartel.
- 67 Pritožnica je s četrtem delom tega drugega tožbenega razloga, navedenega na prvi stopnji, zatrjevala, da je bilo njeno ravnanje na trgu v skladu s pravili konkurence.
- 68 Ugotoviti je treba tudi, da je Splošno sodišče v točkah od 233 do 259 izpodbijane sodbe natančno obravnavalo argumentacijo pritožnice, vključno z navedeno analizo njene ekonomske politike cen. Splošno sodišče je poleg konkretne obravnave teh trditev posebej poudarilo dejstvo, da se je pritožnica udeležila večine od več kot 50 protikonkurenčnih sestankov, ki so bili izvedeni med letoma 1992 in 2005, da je priznala redno zviševanje svojih cen, kar je samo po sebi indic izvajanja dogovorov, sklenjenih na teh sestankih, in da je v zvezi s tem svojim strankam poslala 343 obvestil. Splošno sodišče je tako presodilo, da na podlagi okoliščin, ki jih navaja pritožnica, ni mogoče ugotoviti, da se je v obdobju treh let, v katerem je sodelovala pri kršitvenih dogovorih, dejansko vzdržala uporabe teh dogovorov in na trgu ravnala konkurenčno.
- 69 Očitek pritožnice, da Splošno sodišče ni upoštevalo njenega individualnega ravnanja, ampak je njen položaj obravnavalo skupaj s položajem drugih udeležencev v okviru splošne izvedbe kartela, ni utemeljen.
- 70 Glede na navedeno je treba tudi četrti pritožbeni razlog zavrni.
- 71 Ker nobeden od pritožbenih razlogov, ki jih je navedla pritožnica, ni bil sprejet, je treba pritožbo zavrni.

Stroški

- 72 Člen 184(2) Poslovnika določa, da če pritožba ni utemeljena, o stroških odloči Sodišče. V skladu s členom 138(1) tega poslovnika, ki se v pritožbenem postopku uporabi na podlagi njegovega člena 184(1), se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki. Ker pritožnica s predlogi ni uspela, Komisija pa je predlagala, naj ta družba plača stroške, se ji naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je Sodišče (peti senat) razsodilo:

- 1. Pritožba se zavrne.**
- 2. Družbi Total Marketing Services SA se naloži plačilo stroškov.**

Podpisi